

Formes de l'ètica

FRANCESC PARCERISAS

Moments feliços / La núvia d'Europa

Oriol Izquierdo i Carles Torner

Edicions 62

93 pàg. 15 euros / 195 pàg. 15 euros

Units generacionalment tots dos són nascuts a Barcelona el 1963 —, Oriol Izquierdo i Carles Torner ho estan també per una similar posició davant la vida. Escriptors, intel·lectuals, gestors culturals, pertanyen a una generació convençuda de la bondat de l'esforç, dels beneficis de la cultura, dels èdits de la paraula i, a més, comparteixen, si més no en part, un suau ecumenisme en el que la fe posa un tint de valentia i d'estoïcisme en els judicis sobre la vida i sobre la literatura. Aquests trets comuns poden fer que els lectors veiem, en els seus nous llibres, un horitzó similar i amable (per "amable" vull dir que no és imposat ni combatiu), que ens reclama de pensar altre cop, des del particularisme de l'individu o des de la reflexió social i política, algunes de les formes de l'ètica.

El llibre de Torner, *La núvia d'Europa*, ja avança, des del títol, els paisatges i les preocupacions de l'autor, sempre espectador amant de la situació del món i de les reflexions que sovint li provoquen els seus contactes, lectures o reflexions amb, o a partir de, les dels intel·lectuals d'arreu. I això gràcies a uns contactes que hem d'entendre com una extensió natural de l'important treball que l'autor ha dut a terme al si del PEN i, els darrers anys, des de l'Institut Ramon Llull. Anna Politkòvskaia, Yael Langella, Joseph Brodsky, Pedro Tamen, David Grossman, Zagajevsky, Milosz... o indrets com Frankfurt i Sarajevo són noms que apareixen com a referents o excuses dels poemes. En uns casos a través de composicions que els són dedicades explícitament per la relació personal de Torner amb aquestes persones (Politkòvskaia, Langella), en d'altres perquè els poemes són respostes, inspiracions, versions o traduccions derivades d'aquells autors o indrets. L'origen d'aquests diàlegs no condiciona en absolut, però, la forma, que més aviat busca alguna provatura d'impacte, la denúncia o l'explicitació de la relació que ha estat colpida o que s'ha vist interrompuda. A destacar, pel seu agosament dins del deliberat mimetisme, la 'Marxa nupcial per a una difunta' en que Torner copia

Oriol Izquierdo (a dalt) i Carles Torner. / CARMEN SECANELLA

la pauta del famós poema avant-guardista de Salvat-Papasseit 'Marxa nupcial' per afegir el seu testimoni de primera mà a les sospites de la culpabilitat del govern Putin en l'assassinat de Politkòvskaia. També al poema 'Rut desvetllada', dedicat a Maria Mercè Marçal, el to discursiu vol exposar de manera clara la funció de la "veu que vol retre homenatge", una funció que és, alho-

ra, individual i pública. Els poemes 'Baula', dedicat a Jordi Sarsanedas, o 'Destruir Europa', de caràcter més programàtic, van també adquirint aquest subtil to de discurs intel·lectual, especialment amb imatges personals, que situa la poesia de Torner en un camp clarament compromès, ètic. Però, com a lector, no estic segur que aquests siguin els poemes més eficaços, en tant que artefactes literaris, del llibre; per a mi, la gran sorpresa de *La núvia d'Europa* són 'Divisa' i 'Devora enllà', on apareix bé una rima fluïda i enjogassada o bé una deconstrucció sintàctica brillant i reeixida.

Moments feliços, d'Izquierdo, adopta un punt de vista (d'autor) diametralment oposat: la reflexió en veu alta de Torner ha esdevingut ara una sèrie de papers personals. Amb la repetició, sovint amb una puntuació escassa, amb un to que escoltem repetit en veu baixa, la major part dels poemes d'Izquierdo demanen de ser llegits sense massa publicitat. Per dues raons fonamentals: o per poder subratllar-ne millor la ironia i el distanciament o per donar acollida a una forma lírica d'exterioritzar la preocupació o el dolor personal. Dividit en quatre parts, Moments feliços dirigeix una mirada profunda al món, ironitza sobre aquest, es reclus en la intimitat i acaba per cercar en l'escriptura alguna permanència del dol per la filla morta. El to de les quatre parts és, però, reconeixible com una unitat de veu que s'amara d'escepticisme i de dubte fins i tot en la fe: un "esperar i esperar que arribi l'hora, si arriba". Entre la visió desencisada de la primera part ("cada nit és més llarg | aquest camí de sempre") i la ironia empeltada de Pere Quart de la segona només hi ha el to amb què l'escriptor s'enfronta al món; un poema divertit com 'L'estiu a la platja' acaba referint-se al "món que entre tots construïm | i que tant ens desagrada", un salt hàbil que també trobem a 'Vestien pells'. Els poemes més intimistes de la tercera part recorden la fugacitat, la bellesa, allò que momentàniament assacia "la set de tant endins". I a la quarta part hi trobem alguns dels poemes més colpidors del llibre per la força i l'exigència de la modestia que la veu s'imposa en parlar de la mort, una exigència moral que demana, a parts iguals, coratge i renúncia. Dos llibres que són dos exercicis d'ètica, pública i privada, en uns temps que no ens hi tenen massa avesats.